

ความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบาย ท่องเที่ยวเมืองรอง

The Opinions of People In Ratchaburi Provincetowards Secondary Cities Tourism Policy

วารุณี เอี่ยมคะนา¹
ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาพื้นฐาน 5 ประการที่เมือง ท่องเที่ยวชั้นนำควรมี ได้แก่ สะดวก สะอาด ปลอดภัย ได้เอกลักษณ์ และยั่งยืน ของประชาชนที่อาศัยอยู่ใน จังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง 2) เพื่อศึกษาองค์ประกอบการเป็น แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพกับความ คิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยว เมืองรอง กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในจังหวัด ราชบุรีที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 396 คน โดย เก็บข้อมูล จากการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็น แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยว เมืองรอง แบ่ง ออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านคมนาคม ด้านการ ส่งเสริม การท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านมาตรการภาษี การลดหย่อนภาษี และด้านการพัฒนาสังคมและ เศรษฐกิจ ได้รับความคิดเห็นอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมาก

คำสำคัญ: นโยบายท่องเที่ยวเมืองรองจังหวัดราชบุรี

1. บทนำ

รัฐบาลมีนโยบายชัดเจนให้ความสำคัญด้านการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ และกระจาย รายได้สู่ท้องถิ่นและชุมชนด้วยการผลักดันให้นักท่องเที่ยวเดินทางเชื่อมโยงจากเมืองหลักสู่ “เมือง รอง” มากขึ้นเพื่อให้เม็ดเงินมาสะพัดที่เมืองรองและกระจายลงสู่ท้องถิ่น หนุนให้เกิดการกระจาย รายได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึงตามนโยบายลดความเหลื่อมล้ำคณะรัฐมนตรี (ครม.) ได้มีมติ เห็นชอบมาตรการภาษีเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวใน 55 เมืองรอง โดยสามารถนำค่าใช้จ่ายจาก การท่องเที่ยวในเมืองรองมาคิดเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อลดหย่อนภาษีได้ตามจริงสูงสุดไม่เกิน 15,000 บาท มีผลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2561 ตามที่ได้ทราบกันแล้วนั้น

¹ นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

² อาจารย์ที่ปรึกษา

จากมาตรการภาษีดังกล่าว ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้กำหนดแนวทางด้านการตลาด เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง โดยกระตุ้นการท่องเที่ยวในท้องถิ่น ภายใต้แคมเปญ “Amazing Thailand Go Local หรือ เที่ยวท้องถิ่นไทย ชุมชนเติบโตใหญ่ เมืองไทยเติบโต” เพื่อกระจายโอกาสในเชิงพื้นที่อีกทั้งกระจายโอกาสในเชิงรายได้จากการท่องเที่ยวให้ลงสู่เศรษฐกิจฐานรากด้วยซึ่งมีทั้งหมด 55 จังหวัด 1 ในนั้นคือจังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรี ดินแดนอันเป็นที่มาของโอ่งเคลือบลายมังกรและผ้าทอบ้านไร่หรือผ้าขาวม้าอันลือชื่อ สำหรับผู้ไม่ใช่ชาวบ้านพื้นถิ่นน้อยคนนักจะเข้าใจว่าอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาและหัตถกรรมทอผ้าพื้นเมืองเป็นเพียงผลงานบางส่วนที่สะท้อนความหลากหลายของราชบุรีที่ฝากร่องรอยทางประวัติศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรมดินแดนวัฒนธรรมลุ่มน้ำแม่กลองและสายหมอกแห่งขุนเขาตะนาวศรี เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตกที่มีภูมิประเทศหลากหลาย จากพื้นที่ที่ราบต่ำ ลุ่มแม่น้ำแม่กลองอันอุดมสมบูรณ์ แหล่งเพาะปลูกพืชผักผลไม้เศรษฐกิจนานาชนิด สู่พื้นที่สูงทิวเทือกเขาตะนาวศรีทอดตัวยาวทางทิศตะวันตกจรดชายแดนไทย-พม่า จากตำนานและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ทำให้สันนิษฐานได้ว่า ราชบุรีเป็นหัวเมืองที่เจริญรุ่งเรืองมากแห่งหนึ่งของแคว้นสุวรรณภูมิมาตั้งแต่สมัยที่พระเจ้าอโศกมหาราชแห่งอินเดีย ได้เผยแพร่พุทธศาสนาเข้ามาในดินแดนแถบนี้ โดยแคว้นสุวรรณภูมินี้มีศูนย์กลางการปกครองอยู่ที่นครปฐมหรือที่สมัยนั้นเรียกกันว่า “ทวารวดี” ราชบุรียังเป็นแหล่งพบปะของพ่อค้าวาณิชแต่ครั้งโบราณ ทั้งยังเป็นเมืองหน้าด่านที่ติดต่อกับพม่า ราชบุรีจึงเป็นดินแดนที่หลากหลายชาติพันธุ์และกลุ่มชนที่สุดแห่งหนึ่ง

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรี ต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองเพื่อนำผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษานโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง 6 ด้าน ได้แก่ การส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน การใช้มาตรการภาษี การลดหย่อนภาษี ด้านการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
2. เพื่อศึกษาการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเมืองรองที่มีศักยภาพตามความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. สมมติฐานงานวิจัย

1. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มี เพศ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน

2. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มี อายุ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน
3. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มี ระดับการศึกษา ต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน
4. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มี สถานภาพสมรส ต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน
5. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มี อาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน
6. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มี รายได้ต่อเดือน ต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน
7. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มี ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว ต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน

4. ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง

สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ตัวแปรอิสระคือปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว
2. ตัวแปรตามคือนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง ได้แก่ ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านการมาตรการภาษี การลดหย่อนภาษี ด้านการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้มีประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีซึ่งมีจำนวน 873,518 คน โดยจะคัดเลือกเฉพาะกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองราชบุรีที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 36,771 คน เพื่อใช้ในการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561)

ขอบเขตด้านระยะเวลา

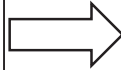
ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการศึกษาและทบทวนวรรณกรรมเอกสาร ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดจนดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผล โดยใช้ระยะเวลาระหว่างเดือนกันยายน 2562 ถึงเดือนมกราคม 2563

5. วิธีดำเนินการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. เพศ
2. อายุ
3. ระดับการศึกษา
4. สถานภาพสมรส
5. อาชีพ
6. รายได้ต่อเดือน
7. ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร
ด้านการท่องเที่ยว

ตัวแปรตาม

นโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง

1. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน
2. ด้านการมาตรการภาษี การลดหย่อนภาษี
3. ด้านการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ
4. องค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจ
5. องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
6. องค์ประกอบด้านคมนาคมขนส่งที่สามารถ
เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ที่มา: สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
(พ.ศ. 2562)

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองในด้านต่าง ๆ เป็นคำถามแบบปลายปิดแบบที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 คะแนน	ระดับความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่ง
4 คะแนน	ระดับความคิดเห็นด้วยมาก
3 คะแนน	ระดับความคิดเห็นด้วย
2 คะแนน	ระดับความคิดเห็นไม่เห็นด้วย
1 คะแนน	ระดับความคิดเห็นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรี ซึ่งมีจำนวน 873,518 คน โดยจะคัดเลือกเฉพาะกลุ่มประชากรที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองราชบุรี จำนวน 36,771 คน เพื่อใช้ในการคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่าง (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอน ดังนี้

ลงพื้นที่และแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง แนะนำตนเองและอธิบายวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามโดยละเอียดและผู้ศึกษารับแบบสอบถามคืน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ แบ่งการวิเคราะห์เป็น 3 ตอน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเลือกใช้เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ต่อเดือน ช่องทางการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ

2. ข้อมูลความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. การทดสอบสมมติฐานใช้ค่า t-test, F-test และ Least Significant Difference

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองโดยใช้สูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงกว้างของอันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย มีดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.26-5.00 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.26-4.00 เห็นด้วยมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.25 เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.76-2.50 ไม่เห็นด้วย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00-1.75 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

6. ผลการวิจัย

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุ 21 – 40 ปี มีสถานภาพโสด มากที่สุด มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี มากที่สุด มีอาชีพรับราชการ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 15,000 – 20,000 บาท มากที่สุด และมีช่องทางสื่อออนไลน์ในการรับรู้ข่าวสารด้านการท่องเที่ยว มากที่สุด

2. ความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรอง แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านสิ่งดึงดูดใจ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านคมนาคม ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ด้านมาตรการภาษี การลดหย่อนภาษี และด้านการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ได้รับความคิดเห็นอยู่ในระดับที่เห็นด้วยมาก

ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

1. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน

3. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ประชาชนในจังหวัดราชบุรีที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกัน

ผลการทดสอบพบว่า

กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีความคิดเห็นต่อนโยบายท่องเที่ยวเมืองรองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดราชบุรีต่อนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง พบว่ากลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยมาก กับนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวเมืองรอง โดย 3 อันดับแรก คือ ด้านคมนาคม ด้านสิ่งดึงดูดใจ และด้านการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ

ด้านคมนาคม และ ด้านสิ่งดึงดูดใจ สอดคล้องกับ แนวคิดของ BurkartandMedilk (1981) แหล่งท่องเที่ยวต้องประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ สิ่งดึงดูดใจ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น (Amenity) และ แนวคิดของ Mill and Morrison (1971) แหล่งท่องเที่ยวประกอบด้วยสิ่งดึงดูดใจ ในด้านความสวยงาม ความน่าประทับใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในเรื่องที่พัก ร้านอาหารร้านขายของที่ระลึกหรือบริการอื่น ๆ ปัจจัยพื้นฐานในเรื่องระบบการสื่อสารและสาธารณูปโภค การขนส่ง ซึ่งสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพนั้นต้องประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ องค์ประกอบด้านสิ่งดึงดูดใจ องค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และองค์ประกอบด้านคมนาคมขนส่งที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ เพื่อช่วยสนับสนุนให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวในแหล่งที่ท่องเที่ยวอย่างสะดวกสบาย และมีความสุขรูปแบบการท่องเที่ยว

ด้านการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ สอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Sustainable Development) ซึ่งเป็นกระแสความคิดหลักของโลกในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาและได้รับความสนับสนุนจากคณะกรรมการว่าด้วยการพัฒนาอย่างยั่งยืน (Commission on Sustainable Development) ขององค์การสหประชาชาติซึ่งหลักการโดยทั่วไปของการพัฒนาอย่างยั่งยืนคือ จะต้องมีการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอเหมาะ เพื่อสามารถใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านั้นได้อย่างยั่งยืนและมีการกระจายผลประโยชน์ให้แก่ชุมชนหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งมีการร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสีย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นเพิ่มเติม เพื่อที่จะได้ครอบคลุมในเรื่องการการท่องเที่ยวในด้านอื่น ๆ อีกด้วย
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการขยายตัวของการท่องเที่ยว
3. ควรปรับปรุง ดูแลเรื่องความสะดวก จัดให้ถึงชยะ บริเวณที่จอดรถ เส้นทาง การจราจรให้มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดเวลา

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น การจัดหาถังรองรับขยะให้เพียงพอ การจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาด และการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น

8. บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2558). สืบค้น 1 ธันวาคม 2562, จาก <http://agrotourism.doae.go.th>
- จาดุรนต์ ภักดีวานิช, นุชเนตรกาฬสมุทรรและวีรญา บริบูรณ์. (2551). การศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชา การจัดการโรงแรมและท่องเที่ยว, คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยรัตนนคร.
- เจนต์ธิดา โทลา. (2550). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรฟาร์มกล้วยไม้ตำบลริมใต้อำเภอแม่ริมจังหวัดเชียงใหม่. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2546). การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว(พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ณัฐวุธ บุศเนตร. (2557). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวตลาดหนองมน ตำบลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี: สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นิคม จารุมณี. (2544). การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิชาการ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2549). การพัฒนาและการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- วิคเนีย มายอร์. (2555). การศึกษาแรงจูงใจการท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวบ่อน้ำร้อนรักษะวารินและบ่อน้ำร้อนพรรั้ง จังหวัดระนอง. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์ มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการท่องเที่ยว, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- วีรพงศ์ รัตนศรี. (2553). ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวถ้ำลอดอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

มนตรี ปรางสูงเนิน. (2551). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสิ่งอำนวยความสะดวก บริเวณน้ำตกพลิวในอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการทรัพยากร, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.